

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o powodzi zatorowej w powiatach zachodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Jedenaście zachodnich powiatów, położonych nad Wisłą i jej dopływami, dotknęła w Marcu b. r. klęska powodzi, spowodowanej zatorami lodowymi, przewyższająca w niektórych okolicach co do rozmiarów powódź czerwcową r. 1884. Dla uzyskania dokładnego obrazu tej klęski wezwał Wydział krajowy Reprezentacye dotkniętych powiatów, zaś c. k. Namiestnictwo polityczne władze powiatowe do sporządzenia i przedłożenia szczegółowych wykazów, zawierających daty o ilości poszkodowanych rodzin, zniszczonych lub uszkodzonych budynków, zapasów żywności, plonów w polu, wysokości zrzędzonej szkody i o potrzebie pomocy tak na wyżywienie ludności, jak i na utrzymanie dalszego gospodarstwa w prawidłowym toku. Dla skonstatowania zaś szkód wyrządzonych w budowlach wodnych wydelegował Wydział krajowy ze swej strony inżynierów biura melioracyjnego, a c. k. Namiestnictwo swoich technicznych urzędników.

Nadesłane przez Wydziały powiatowe relacye, tudzież raporta złożone c. k. Namiestnictwu przez Starostów wykazały, iż powódź dotknęła głównie powiaty: Krakowski, Wielicki, Bocheński, Brzeski, Dąbrowski, Tarnobrzesci, Łańcucki, a poniekąd Tarnowski, Niski i Rzeszowski, tudzież Mielecki. 158 gmin i 68 obszarów dworskich z ludnością 119.393 mieszkańców znalazło się nagle w najkrytyczniejszym położeniu, bo nie dość że powódź szczególnie w Tarnobrzesciem i Brzeskiem zatopiła setki kwadratowych kilometrów gruntów, zostających pod kulturą, ale nadto kry pędzone gwałtownym prądem wody zniosły zupełnie 46 domów mieszkalnych i 33 zabudowań gospodarczych, a uszkodziły 1048 domów i 951 zabudowań. Nadto zabiły lub uniosły lody przeważnie w obu wymienionych powiatach znaczniejszą ilość żywego inwentarza, oraz zniszczyły w tych okolicach, gdzie woda dłużej stagnowała, jak n. p. w Tarnobrzesciem przeszło 10 dni — żywność dla ludzi i karmę dla bydła.

Ogólna suma szkód zrzędzonych wynosiła wedle wykazów tak Wydziałów powiatowych, jak i c. k. Starostw 740.000 zł., dodając do tego szkody zrzędzone w wałach konkurencyjnych nad Wisłą i dopływami, obliczone przez techniczne organa c. k. Namiestnictwa na kwotę 48.862 zł. okaże się, iż powódź tegoroczna wyrządziła ogółem strat na okrągło 789.000 zł. Jeżeli się zaś zważy, że wszystkie dotknięte powiaty od roku 1884. czwartą z rzędu nawiedzone

zostały powodzia, musi się przyznać, że powódź tegoroczna przybrała więcej, niż lokalne rozmiary i że złagodzenie jej skutków możliwem tylko było przy pomocy państwa i kraju.

Na pierwszą wieść o klęsce Wydział krajowy wysłał jako doraźną pomoc:

do powiatu Tarnobrzeskiego	2.000 zł.
„ „ Brzeskiego	800 „
„ „ Wielickiego	300 „
„ „ Krakowskiego	300 „
„ „ Bocheńskiego	300 „
	<hr/>
	razem 3.700 zł.

zaś Prezydium c. k. Namiestnictwa udzieliło wedle odezwy z 15. Kwietnia b. r. l. 3.764 z funduszków państwowych i ze składek:

powiatowi Krakowskiemu	5.652 zł.
„ Wielickiemu	400 „
„ Bocheńskiemu	1.300 „
„ Brzeskiemu	1.350 „
„ Mieleckiemu	200 „
„ Tarnobrzeskkiemu	3.100 „
„ Łańcuckiemu	300 „
	<hr/>
	razem 12.302 zł.

Nadto oświadczył Wydział krajowy na konferencji odbytej w Prezydium c. k. Namiestnictwa, w której ze strony Wydziału krajowego brali udział Marszałek krajowy i szef dep. II., iż gotów jest przyznać z funduszu krajowego bezzwrotną zapomogę do wysokości 20.000 zł. (licząc w to wykazane powyżej zasiłki w kwocie 3.700 zł.) a nadto przyjęc imieniem kraju gwarancję dla bezprocentowych pożyczek, gdyby zachodziła potrzeba udzielenia takowych ze skarbu państwa. Przyrzeczeniem powyższej zapomogi i poręczeniem zwrotu ewentualnych pożyczek posunął Wydział krajowy ofiarnosć kraju do możliwych granic w przeświadczeniu, że c. k. Rząd nie odmówi ze swej strony wydatniejszej pomocy z zasobów państwowych.

Szczegółowe relacye krajowej władzy politycznej przesłane Rządowi centralnemu skłoniły go do wniesienia w Radzie państwa projektu ustawy, zezwalającej na użycie kwoty 49.000 zł. z funduszków państwowych na naprawę uszkodzonych wałów i w przewidywaniu przychylnego załatwienia tego projektu do wydania telegraficznego polecenia, aby roboty rozpoczęto bezzwłocznie. Zarządzeniem powyższem osiągnięty został podwójny cel: dostarczone dotkniętej ludności tyle pożądanego o tej porze zarobku, umożliwiającego przetrwać krytyczny czas przednowku, a zarazem ochroniono ją od ponownej klęski na jakąby w razie większych wód w porze letniej a przy zerwanych wałach ochronnych mogła być narażoną.

Roboty rozpoczęte w Maju i prowadzone z możliwym pospiechem wykończone zostały w ciągu dwóch miesięcy kosztem 50.378 zł., z tego pokrył skarb państwa w myśl zaprojektowanej ustawy, która 15. Czerwca b. r. otrzymała moc obowiązującą. (l. 112 dz. pr. p.) 49.000 zł., resztę zaś t. j. 1.378 zł. fundusz krajowy. Oprócz tego przyznało Prezydium c. k. Namiestnictwa po porozumieniu z delegatami Wydziału krajowego z pieniędzy składkowych dalsze zasiłki w łącznej kwocie 11.078 zł. z poleceniem użycia takowych w części na wsparcia, w części zaś na wykonanie robót publicznych, Wydział krajowy zaś oprócz wymienionych powyżej doraźnych zapomóg w kwocie 3.700 zł. i obok pokrycia brakującej reszty kosztów naprawy wałów w kwocie 1.378 zł. przestał najbardziej dotkniętym powiatom Tarnobrzeskkiemu i Brzeskiemu 6.622 zł. przeznaczając dla pierwszego 5.000 zł. na zakupno roboczego inwentarza dla włościan tudzież na odrestaurowanie uszkodzonych domostw, dla drugiego zaś 1.622 zł. w ogóle na wsparcie mieszkańców dotkniętych gmin.

Z przyrzeczonych tedy 20.000 zł. wyasygnował Wydział krajowy :	
na doraźne zapomogi	3.700 zł.
na naprawę wałów	1.378 „
dodatkowo na zapomogi dla pow. Tarnobrzeskiego i Brzeskiego	6.622 „
	<u>razem . 13.700 zł.</u>

Gdy zaś nieprzewidziany ten wydatek nie był preliminowany w budżecie funduszu krajowego na rok 1888, Wydział krajowy uprasza o kredyt dodatkowy na rok 1888 w wymienionej wysokości z tem nadmienieniem, iż wobec stosunkowo nieznacznego wydatku nie żąda pokrycia takowego.

Wydział krajowy wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o powodzi zatopionej w powiatach zachodniej części kraju.
2. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1888 w kwocie 13.700 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 8. Października 1888.

Marszałek krajowy:

Tarnowski w. r.

Sprawozdawca:

Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
CHICAGO, ILLINOIS

REPORT OF THE
COMMISSIONERS OF THE
LAND OFFICE
OF THE STATE OF ILLINOIS
FOR THE YEAR 1880

CHICAGO: PUBLISHED BY
THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
1881

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
1881